

Handleiding: werken met vrijwilligers

Nu het rampjaar 2020 achter ons ligt, hopen we allemaal dat het verenigingsleven de activiteiten in de loop van 2021 zoveel als mogelijk kan heropstarten. Nog meer dan vroeger zal de inzet en de steun van de talloze vrijwilligers hiervoor absoluut noodzakelijk zijn, zodat vzw's hun doeleinden zo goed als mogelijk kunnen realiseren. Bij het inzetten van deze vrijwilligers moeten dan ook de wettelijke aspecten nageleefd worden. Wij bespreken daarom alle belangrijke aspecten in dit overzicht.

1. Wetgeving

Het statuut van de vrijwilliger wordt in het algemeen geregeld door de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers (vrijwilligerswet, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 29 augustus 2005). Sindsdien is deze vrijwilligerswet al een aantal keer aangepast, laatst nog in 2019. In deze tekst wordt uiteraard rekening gehouden met alle wijzigingen.

Iedere vzw (en feitelijke vereniging) en elke vrijwilliger moet zich houden aan de vrijwilligerswet. Daarnaast is er het Vlaams Decreet Vrijwilligerswerk. Dit decreet geldt bijkomend voor Vlaamse organisaties, met een erkenning of structurele subsidiëring van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het decreet legt (in vergelijking met vzw's die niet onder het decreet vallen) strengere regels op inzake de verplichte verzekering en verplicht de organisaties een afsprakennota af te sluiten met de vrijwilligers (zie verder).

2. Vrijwilligers: een definitie

a) Definitie

Volgens de vrijwilligerswet wordt "elke activiteit die onbezoldigd en onverplicht wordt verricht, ten behoeve van één of meer personen van een groep of organisatie of van de samenleving als geheel en die ingericht wordt door een organisatie anders dan in familie- of privé-verband en die niet door dezelfde persoon en voor dezelfde organisatie wordt verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst, een dienstencontract of een aanstelling als statutair personeelslid", als vrijwilligerswerk beschouwd.

Hoe moeten we deze definitie nu interpreteren? Kort gezegd dient deze definitie zo ruim mogelijk te worden geïnterpreteerd en zijn er twee elementen uit de definitie van belang:

een onbezoldigde activiteit, anders dan in familiale- of privé-verband:

Het vrijwilligerswerk moet onbezoldigd zijn: vrijwilligers mogen dus niet betaald worden voor hun inzet. Dit sluit niet uit dat de vrijwilliger voor zijn gemaakte kosten geen vergoeding kan ontvangen (zie verder kostenvergoeding). Gemaakte kosten mogen terugbetaald worden. Een handje toesteken binnen de organisatie, of anders gezegd, kosteloos meewerken aan de werking van de organisatie volstaat om als vrijwilligers beschouwd te worden en onder het toepassingsgebied van de wet te vallen. Bij wijze van voorbeeld kunnen we opnoemen: lesgevers, jeugdmonitoren, ziekenbegeleiders, administratief of onderhoudsmedewerkers, ouders die een handje toesteken op de jaarlijkse bbq en het schoolfeest, maar ook de leden die achter de toog staan in de cafetaria van een sportclub. Wie enkel *deelneemt* aan de activiteiten van een organisatie, is geen vrijwilliger. Logischerwijze wordt hulp aan familie of vrienden niet als vrijwilligerswerk beschouwd.

 Niet in het kader van een arbeidsovereenkomst, een dienstencontract of een aanstelling als statutair personeelslid:

Wie reeds als werknemer, als zelfstandige of als ambtenaar voor een organisatie werkt, komt niet langer in aanmerking om vrijwilligersactiviteiten te verrichten binnen dezelfde organisatie, tenzij het om volledig gescheiden activiteiten gaat.

3. Mag iedereen vrijwilligerswerk verrichten?

In principe kan iedereen vrijwilligerswerk verrichten. Voor bepaalde categorieën is de mogelijkheid tot vrijwilligerswerk echter afhankelijk van een voorafgaandelijke aangifte, ongeacht of de vrijwilliger al dan niet een kostenvergoeding ontvangt! Het is van belang deze formaliteiten na te leven, aangezien het niet naleven ervan kan leiden tot het verlies van uitkeringen voor de vrijwilliger.

a) Uitkeringsgerechtigde werklozen en bruggepensioneerden (stelsel van werkloosheid met toeslag):

Deze personen kunnen vrijwilligerswerk verrichten met behoud van hun respectievelijke uitkeringen op voorwaarde dat men een voorafgaande aanvraag via formulier C45B indient bij de RVA (rechtstreeks of via de vakbond of hulpkas). Het formulier C45B moet zowel door de vrijwilligers als door de vzw ingevuld worden.

Men mag in principe meteen na de melding starten als vrijwilligers, maar wij raden u aan om de beslissing van de RVA af te wachten. De RVA heeft namelijk 12 dagen de tijd om te reageren.

Reageert de RVA niet binnen de 12 dagen, dan kan de vrijwilliger probleemloos de vrijwilligersactiviteit aanvangen. De RVA kan het vrijwilligerswerk ook beperken. In dat geval kan er enkel vrijwilligerswerk gedaan worden voor de door de RVA goedgekeurde taken. De RVA kan tenslotte ook weigeren, binnen de termijn van 12 dagen.

Wie zonder aanvraag vrijwilligerswerk verricht, loopt het risico op het (gedeeltelijk) verlies van de uitkering. Wie een andere uitkering van de RVA ontvangt, zoals bij het ouderschapsverlof of tijdskrediet moet geen aanvraag doen om vrijwilligerswerk te mogen (blijven) doen.

b) Gepensioneerden:

Er is geen melding nodig aan de Federale Pensioendienst om als gepensioneerde onbetaald vrijwilligerswerk te verrichten met behoud van het pensioen.

c) Mensen met een leefloon:

Wie een leefloon krijgt, mag vrijwilligerswerk verrichten, op voorwaarde dat men beschikbaar blijft voor de arbeidsmarkt. Men moet dit vooraf melden aan de dossierbeheerder van het OCMW.

d) Zieken met vervangingsinkomen van het ziekenfonds:

De toelating van de adviserend geneesheer van het ziekenfonds is noodzakelijk. Een gewoon doktersbriefje van de huisarts is dus niet voldoende. De adviserend geneesheer zal vaststellen of de activiteiten als vrijwilliger verenigbaar zijn met de algemene gezondheidstoestand van de betrokkene, vooraleer deze toestemming geeft.

e) Nationaliteit – Asielzoekers:

Belgen en alle andere onderdanen van de Europese Unie mogen vrijwilliger zijn in uw vzw, net zoals vreemdelingen met een geldige verblijfsvergunning.

Een asielzoeker mag vrijwilligerswerk verrichten als hij/zij een wettig verblijfsdocument kan voorleggen, in een erkenningsprocedure zit, of als men recht heeft op opvang in ons land. Wie nog in opvang zit, moet toelating vragen bij Fedasil of het Lokaal opvanginitiatief, georganiseerd door het plaatselijk OCMW.

Wie niet meer in de opvang zit en een uitkering krijgt van de RVA of het OCMW, moet de hoger beschreven toestemming vragen aan de RVA of het OCMW.

f) Schoolplichtige jongeren:

Zij kunnen vrijwilligerswerk presteren van zodra zij 15 jaar zijn en de eerste twee studie jaren van het secundair onderwijs afgerond hebben. Zo niet, dan moet men de leeftijd van 16 jaar afwachten.

g) Ambtenaren:

Wil een ambtenaar, die voor de overheid werkt, een activiteit uitoefenen buiten zijn openbare ambt (zoals vrijwilligerswerk), dan moet hij/zij toestemming vragen aan diens overste. Die zal beoordelen of de activiteit verenigbaar is met de normen en waarden en het publieke ambt. De formaliteiten die moeten nageleefd worden, hangen af van de overste.

4. Kan elke vzw met vrijwilligers werken?

Vzw's die onder het belastingstelsel van de rechtspersonenbelasting vallen, dus de meeste vzw's, mogen werken met vrijwilligers. Er bestaat al lang discussie over het feit of vzw's die onder de vennootschapsbelasting vallen vrijwilligers mogen inschakelen.

Het huidige standpunt van het ministerie van Sociale Zaken (dat reeds dateert van 2014) stelt dat elke vzw vrijwilligers mag inschakelen, ook al is de vzw onderworpen aan de vennootschapsbelasting. In dat laatste geval mogen de vrijwilligers echter geen kostenvergoeding krijgen.

De minister van Financiën nam in 2019 een strenger standpunt in: hij verbiedt dergelijke vzw's om überhaupt vrijwilligers in te schakelen, ook al krijgen zij geen kostenvergoeding.

Dit standpunt ligt ons inziens in lijn met de nieuwe inzichten uit het WVV. Wettelijke verduidelijking blijft evenwel gewenst. In de praktijk passen de fiscale controlediensten dit strenge standpunt alvast toe.

5. Het systeem van de kostenvergoedingen

Zoals gezegd is het vrijwilligerswerk onbezoldigd. Dit neemt niet weg dat een vrijwilliger een kostenvergoeding kan krijgen. Het gaat dus niet om een loon, maar om een vergoeding van kosten die de vrijwilliger maakt tijdens het vrijwilligerswerk.

Er zijn twee systemen:

a) Terugbetaling van de werkelijk gemaakte kosten:

De vereniging kan ervoor kiezen de werkelijk gemaakte kosten aan de vrijwilligers terug te betalen. In dit systeem dient de vrijwilliger alle gemaakte kosten te kunnen staven aan de hand van bewijsstukken (bijvoorbeeld een treinticket, een kasticket,...). Deze bewijsstukken moeten in de boekhouding worden bewaard.

Kan de vrijwilliger de kosten bewijzen, dan wordt hij daarop niet belast, ongeacht het bedrag. In principe moeten er ook geen fiscale fiches opgemaakt worden. De vergoeding moet wel bestemd zijn

tot het dekken van kosten die eigen zijn aan de vereniging en de vergoeding moet ook daadwerkelijk aan dergelijke kosten besteed worden.

Voor sommige kosten is het bewijs evenwel onmogelijk te leveren, we denken bijvoorbeeld aan het gebruik van een computer, aangezien deze ook voor privédoeleinden wordt gebruikt. We moeten u niet uitleggen dat het quasi onmogelijk is om te bewijzen welke hoeveelheid inkt werd geprint voor de vzw...

Daarom is er ook de mogelijkheid van een forfaitaire kostenvergoeding. Beide systemen van kostenvergoeding zijn echter niet te cumuleren voor dezelfde vrijwilliger (echter, zie verder: combinatie forfait – reëel).

Een kilometervergoeding kan als een werkelijk gemaakte kost worden beschouwd. Per kilometer kan een forfait worden toegekend van maximum €0,3542 tot (1/7/2021). Kilometers moeten bijgehouden worden in een kilometerstaat. Het is niet voldoende om bijvoorbeeld enkel tankbonnetjes bij te houden en in te dienen.

b) Forfaitaire kostenvergoeding:

De vzw kan ook een forfaitaire kostenvergoeding uitbetalen waarvoor geen bewijzen nodig zijn.

De forfaitaire kostenvergoeding is aan een dubbele maximumgrens onderworpen. De grensbedragen worden jaarlijks geïndexeerd (geïndexeerde bedragen 2021: 35,41 euro per maand en 1 416,16 euro per jaar).

Deze vergoedingen zijn vrij van RSZ en zijn niet belastbaar op voorwaarde dat de grensbedragen niet overschreden worden. Er moeten geen fiscale fiches opgemaakt worden.

De grenzen moeten per vrijwilliger, per jaar, en niet per vzw gerespecteerd worden. Is de vrijwilliger in meerdere verenigingen actief, dan mogen de vergoedingen bij alle verenigingen samen de dag- en jaargrens niet overschrijden. Indien het dus de bedoeling is dat de vrijwilliger op basis het volledige forfait zal ontvangen, dan is het aan te raden dat de organisatie de vrijwilliger bij aanvang een document laat tekenen waarin de vrijwilliger verklaart geen forfaits te ontvangen bij andere verenigingen.

Het is noodzakelijk dat u voor elke vrijwilliger die een forfaitaire kostenvergoeding ontvangt, een nominatieve lijst opmaakt, waarin alle uitgekeerde sommen per vrijwilliger opgenomen worden. In geval van een fiscale controle zal u gevraagd worden deze lijsten voor te leggen. Het is dus vereist om in de boekhouding dergelijke lijsten bij te houden.

Belangrijk is dat de fiscus vereist dat de betaling van de kosten vergoeding moet gebeuren in hetzelfde jaar als het jaar waarop de vergoeding betrekking heeft. Met andere woorden een vrijwilliger die in december 2021 vrijwilligerswerk uitoefent en hiervoor een forfaitaire kostenvergoeding krijgt, moet de vergoeding tevens in 2021 krijgen!

c) Combinatie forfait – reëel: vervoerskosten beperkt tot 2000 kilometer

Beide systemen van kostenvergoeding zijn zoals gezegd niet te cumuleren voor dezelfde vrijwilliger. Er geldt echter een uitzondering: het is mogelijk om een combinatie te maken van de forfaitaire kostenvergoeding met een terugbetaling van de reële vervoerskosten, en dit voor maximum 2000 kilometer per jaar per vrijwilliger. U zal dit aantal kilometers moeten kunnen staven, aan de hand van een kilometerstaat, die alle verplaatsingen bijhoudt.

Concreet:

- Als vrijwilliger gebruikt u uw eigen wagen: u kan op jaarlijkse basis het forfait krijgen van 1 416,16 euro. Tevens kan u, mits u het aantal kilometer kan aantonen, 0,3542 euro/kilometer krijgen (met een maximum van 2000 keer 0,3542 euro).
- Als vrijwilliger gebruikt u uw eigen fiets: u kan op jaarlijkse basis het forfait krijgen van 1 416,16 euro. Tevens kan u, mits u het aantal kilometer kan aantonen, 0,24 euro/kilometer krijgen (met een maximum van 2000 kilometer).
- Als vrijwilliger gebruikt u het openbaar vervoer: u kan op jaarlijkse basis het forfait krijgen van 1 416,16 euro. Tevens kan u de kostprijs van uw ticketjes van de bus, trein,... terugbetaald krijgen, echter met een maximum van 2000 kilometer. Per kilometer kan u 0,3542 euro krijgen.

d) Regelmatig vervoer van personen: geen beperking tot 2000 kilometer

De limiet van 2000 kilometer geldt niet voor vrijwilligers die in hun organisatie als voornaamste taak het regelmatig vervoeren van kwetsbare personen of gerechtigden van hun vereniging hebben. Zij kunnen dus een terugbetaling van hun reële vervoerskosten voor een onbeperkt aantal kilometers krijgen, in combinatie met het forfaitaire kostensysteem.

Het gaat bijvoorbeeld om het regelmatig vervoer van zieken of ouderen of het regelmatig vervoer van personen in een jeugdbeweging of een sportvereniging. De activiteit voor het vervoer van personen moet het sociaal doel van de organisatie zijn of het vervoer moet de hoofdtaak van de vrijwilliger zijn.

De gereden kilometers moeten kunnen bewezen worden én er moet aangetoond worden dat die kilometers effectief gereden werden om personen te vervoeren.

e) Verhoogde bedragen voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

Vrijwilligers die binnen één van volgende categorieën vallen, kunnen genieten van een verhoogde forfaitaire jaarvergoeding:

- sporttrainer, sportlesgever, sportcoach, jeugdsportcoördinator, sportscheidsrechter, jurylid, steward, terreinverzorger – materiaalmeester, seingever bij sportwedstrijden;
- de nachtoppas, te weten het inslapen, evenals de dag-oppas bij hulpbehoevende personen volgens de voorwaarden en kwaliteitscriteria die iedere Gemeenschap bepaalt;
- het niet-dringend liggend ziekenvervoer: het liggend ziekenvervoer naar, vanuit en tussen ziekenhuizen of vestigingsplaatsen van ziekenhuizen, dat niet onder het toepassingsgebied van de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening valt en volgens de voorwaarden en kwaliteitscriteria die iedere Gemeenschap bepaalt.

Zij kunnen jaarlijks tot 1 821,10 euro (niet geïndexeerd) ontvangen. Geïndexeerd komt dit voor 2021 neer op 2 600,90 euro per jaar.

Let wel: het maximum dagbedrag wordt niet opgetrokken (35,41 euro)!

De verhoging van het jaarplafond is niet mogelijk voor vrijwilligers die een sociale zekerheidsuitkering of een sociale bijstandsuitkering ontvangen. Met sociale zekerheids- of bijstandsuitkering worden de echte vervangingsinkomens bedoeld zoals: de uitkering bij ziekte, tijdens het zwangerschapsverlof, de invaliditeitsuitkering, het pensioen, het overbruggingsrecht voor zelfstandigen, de werkloosheidsvergoeding, het leefloon,... Tijdskredieten en kinderbijslagen vallen niet onder dit begrip en kunnen dus wel gecumuleerd worden met een verhoogde kostenvergoeding voor vrijwilligers.

f) Niet vatbaar voor beslag

De kostenvergoedingen zijn niet vatbaar voor overdracht en beslag (bijvoorbeeld in het kader van een collectieve schuldenbemiddeling). De vergoedingen zijn immers geen inkomen maar een terugbetaling van kosten. Dit moet er voor zorgen dat personen met schulden niet worden ontmoedigd om vrijwilligerswerk te doen. Vrijwilligers mogen wel afstand doen van de onvatbaarheid van beslag van hun kostenvergoedingen.

6. Informatieplicht

Elke organisatie die met vrijwilligers werkt, is verplicht om alvorens de activiteit van de vrijwilliger een aanvang neemt, de vrijwilliger te informeren over een aantal zaken, zoals de doelstelling van de vereniging, de afgesloten verzekering(en), de eventuele kostenvergoedingen,... Deze informatieplicht is niet onderworpen aan vormvoorschriften. De informatie kan ter beschikking gesteld worden via het ledenblad, de website, een folder, aanplakking in een lokaal of op eender welke andere wijze, zoals bijvoorbeeld door de opmaak van een organisatienota.

De bewijslast inzake de informatieplicht ligt bij de vzw. De organisatie moet kunnen bewijzen dat de vrijwilliger op de hoogte is of kan zijn van de elementen die het voorwerp uitmaken van de informatieplicht. Het mondeling informeren van de vrijwilliger kan bijgevolg de nodige bewijsproblemen geven. Wij raden daarom sterk aan om elke vrijwilliger jaarlijks schriftelijk een afspraken- of organisatienota te laten tekenen.

Volgende informatie moet meegedeeld worden:

- juridisch statuut van de organisatie en sociale doelstelling;
- vermelding van het verzekeringscontract dat de vzw heeft afgesloten ter dekking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie met uitzondering van de contractuele aansprakelijkheid;
- vermelding van andere verzekeringen die voor de vrijwilliger werden afgesloten (bv. lichamelijke ongevallen, rechtsbijstand);
- vermelding of al dan niet een kostenvergoeding wordt uitbetaald. Indien dit het geval is, in welke gevallen en welke soort vergoeding (reële of forfaitaire kostenvergoeding) evenals het bedrag indien het om een forfaitair bedrag gaat;
- melding dat de vrijwilliger geheimen kan vernemen ten aanzien waarvan hij gehouden is tot de geheimhoudingsplicht zoals bedoeld in art. 458 van het Strafwetboek en meer duiding of de algemeen geldende discretieplicht.

Vzw's die onder de toepassing van het Vlaams Decreet Vrijwilligerswerk vallen, moeten wel verplicht in een schriftelijke afsprakennota voorzien.

7. Toepassing van het arbeidsrecht

Een aantal bepalingen uit het arbeidsrecht zijn van toepassing op vrijwilligers ondanks het feit dat deze medewerkers zich onbezoldigd en belangeloos inzetten en dus geen werknemers zijn.

Voor vrijwilligers die onder het gezag van een organisatie werken, zijn volgende aspecten van het arbeidsrecht van toepassing:

- Voor een vrijwilliger moet er geen Dimona-aangifte worden gedaan. Wel moet hij in een vrijwilligersregister ingeschreven worden. Dergelijk register is vooral noodzakelijk in verenigingen waar ook werknemers tewerk gesteld zijn, zodat men kan aantonen wie werknemer is en wie vrijwilliger is.

- De vrijwilliger moet een exemplaar van het arbeidsreglement krijgen.
- Voor vrijwilligers geldt de reglementering inzake arbeidsduur, zondagsarbeid, nachtarbeid, arbeid op feestdagen,...
- De wet betreffende het welzijn van de werknemers bij uitvoering van hun werk moet toegepast worden op vrijwilligers.

De toepassing van deze aspecten van het arbeidsrecht is niet evident voor de verantwoordelijken van vzw's. Veel activiteiten vereisen namelijk de inzet van vrijwilligers na hun dagtaak en dit is juist 's avonds en op zon- en feestdagen. Deze regels brengen ons inziens ook onnodige kosten met zich mee. In de praktijk geldt bij controles een zekere tolerantie, maar de toepassing van het arbeidsrecht blijft een zeer heikel punt, waarvan wij hopen dat er in de nabije toekomst een wettelijke oplossing/versoepeling uit de bus komt.

8. Occasionele geschenken aan vrijwilligers

Occasionele geschenken die de vrijwilligers ontvangen (zoals bijvoorbeeld voor Kerstmis of een Sinterklaasfeest) zijn toegelaten. Verenigingen mogen de vrijwilligers dus bedanken voor hun engagement via een kleine attentie of geschenk. Dit wordt niet langer als een kostenvergoeding beschouwd. Wie vrijwilligt op een Sinterklaasfeestje en op die dag zelf ook een geschenkje krijgt, mag dus voor dezelfde dag tevens een kostenvergoeding krijgen.

De vrijwilligerswet verwijst nu naar de regelgeving voor de werknemers, waarbij geschenken tot 40 euro en meer per werknemer (en dus vrijwilliger) toegelaten zijn.

Het gaat om volgende geschenken:

- de geschenken in natura, in speciën of in de vorm van betaalbons, geschenkcheques genaamd, als ze een totaal bedrag van 40 euro per jaar per werkgever en 40 euro per jaar voor elk kind ten laste van deze werknemer niet overschrijden en toegekend worden naar aanleiding van het Sinterklaasfeest, Kerstmis of Nieuwjaar;
- de geschenken in speciën of in de vorm van geschenkcheques die aan de werknemer worden overhandigd wanneer hij een eervolle onderscheiding ontvangt als er een totaal bedrag van 120 euro per jaar per werknemer niet overschrijden;
- de geschenken in speciën of in de vorm van geschenkcheques die aan een werknemer worden overhandigd ter gelegenheid van zijn pensionering als ze een bedrag van 40 euro niet overschrijden per volledig dienstjaar dat de werknemer bij de betrokken werkgever in dienst is en met een totaalbedrag van tenminste 120 euro en maximum 1000 euro;
- de geschenken in natura, in speciën of in de vorm van betaalbons die aan een werknemer worden overhandigd ter gelegenheid van zijn huwelijk of van het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning, voor zover het toegekend bedrag geen 245 euro per werknemer overschrijdt.

9. Zijn bestuurders ook vrijwilligers?

Dat bestuurders van vzw's tevens vrijwilligers kunnen zijn, is de logica zelve. Zonder inzet van de bestuurders van een vzw, zouden vele vzw's ten dode opgeschreven zijn.

Indien het bestuursmandaat onbezoldigd wordt uitgeoefend, dan kan een bestuurder ook een forfaitaire kostenvergoeding als vrijwilliger ontvangen, als hij effectief vrijwilligerswerk doet in de vereniging. De penningmeester van de vzw, die jaarlijks instaat voor de ledenbarbecue, mag hiervoor een kostenvergoeding krijgen.

Ook voor het uitvoeren van bestuurderstaken mag een bestuurder een kostenvergoeding krijgen. We denken bijvoorbeeld aan dezelfde penningmeester die een forfaitaire kostenvergoeding kan krijgen voor het voeren van de boekhouding van de vzw.

Presentiegelden kunnen niet beschouwd worden als een vergoeding voor vrijwilligerswerk of als het uitvoeren van bestuurderstaken. Ingeval de loutere aanwezigheid op een vergadering van het bestuursorgaan vergoed wordt, dan is er sprake van een bezoldiging en is deze vergoeding aan belastingen onderworpen (via een op te maken fiscale fiche 281.30).

Er is hier natuurlijk sprake van een grijze zone. Voorafgaand of aansluitend op een vergadering van het bestuursorgaan zijn er vaak momenten waarop men wel degelijk vrijwilligerswerk verricht dat in aanmerking komt voor een belastingvrije vergoeding (bijvoorbeeld het klaarzetten van een zaal, opkuisen van een zaal,...). Veiligheidshalve doet u er dus goed aan om het vrijwilligerswerk niet louter te beperken tot het 'aanwezig zijn' op de vergadering van het bestuursorgaan.

10. Aansprakelijkheid en verzekering

Een vrijwilliger is niet burgerlijk aansprakelijk voor de schade die hij, behalve de schade aan zichzelf, berokkent bij het verrichten van vrijwilligerswerk ingericht door een vzw. De kosten van de schade zijn in principe voor de vzw. Daarom is elke vzw verplicht om in het kader van het vrijwilligerswerk een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid af te sluiten die de burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie dekt, met uitzondering van de contractuele aansprakelijkheid.

In het geval van bedrog van de vrijwilliger, zware fout van de vrijwilliger of bij een eerder gewoonlijk dan toevallige voorkomende lichte fout van de vrijwilliger, is niet de vzw, maar de vrijwilliger burgerlijk aansprakelijk voor de schade. In dit laatste geval moet de vzw dan wel kunnen bewijzen dat de vrijwilliger meermaals werd gewezen op deze lichte fouten.

De Vlaamse overheid voorziet in een gratis vrijwilligersverzekering. Let op, deze gratis verzekering is beperkt en is enkel interessant in geval van occasionele of tijdelijke activiteiten. Meer info vindt u op www.vrijwilligersverzekering.vlaanderen.be.

Voor vzw's die onder het Vlaams Decreet Vrijwilligerswerk vallen, gelden strengere regels op vlak van verzekering. Zij moeten de vrijwilligers tevens verzekeren tegen lichamelijke ongevallen, materiële schade, beroepsziektes en contaminaties.

11. Vermelding code in de overschrijvingsopdracht van kostenvergoedingen

Een vereniging die aan vrijwilligers kostenvergoedingen uitbetaalt is verplicht om de code /B/ te vermelden in de betalingsmededeling. De code is een hoofdletter tussen twee schuine strepen gevolgd door een spatie en moet vermeld worden in de eerste drie posities van de ruimte voor vrije mededelingen vóór elke andere mededeling.

12. Website

Op de website www.vsdc.be (downloads – sociale wetgeving) vindt u nog enkele interessante documenten terug, zoals een voorbeeld van een nominatieve lijst, een organisatienota,...

Bron: VSDC VZW Review – Nr 194